

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XII. De conversatione Monachorum: unde primùm coeperit, & quos
habuerit auctores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

πότε εἰπὼν, ἀπεπῆδησε τὴν ἱεραλικὴν θρόνον καὶ
 δὴμος ὁρῶντι· ταύτη γὰρ μετὰ τὴν παι-
 δαίαν τὸν τοῖς λόγοις ὠφρυνόμενον ἱκανὸς
 ᾔδων ἐνέειπεν, αἰδέσιμος τε ὢν καὶ ἐν τῶν
 ἑργῶν ἐνδοξότατος· ἅμα δὲ πρεσβύτερος
 τῇ ηλικίᾳ τε καὶ ἱερωτικῇ τυγχάνων ὅπως ὃ
 δὲ ἐκείνου πατρὸς δὲ ἐξιώσας τῶν ξένων, ἐνέειπεν
 ἰσὺν ἥδη τῆς τεσσαρακοστῆς ἐνστάσης, ἥ καὶ
 τὰς πρὸς αὐτὸν δὲ ὁδοιπορίας, ἐν αἷς εἰώθει
 μὲν τῶν οἰκείων ἐπισυνάπτεν τὴν νηστείαν, καὶ
 ἐν ἡμέρᾳ ἡμέραν γένεσθαι, ἀσπὶς τὰς ἐν
 μεσῶ διαμύρον· ἰδὼν δὲ τὸν ξένον μάλα
 κακῆς ἀγέλης, ἀγέλης, πρὸς τὴν θυγατέρα
 ἔειπεν, ὅπως τὸν ἀνδρὸς τὰς πόδας νύμφης, καὶ
 φανερὴ αὐτῷ πατρὸς· εἰπέσης δὲ τῆς παρ-
 ούσης μὴ τε ἀρῶν εἶναι, μήτε ἀλφίαι· πατρί-
 τῇ γὰρ ἡ τέτων πατρὸς καὶ διὰ τὴν νηστείαν
 δὲ ἅμα· πρῶτον καὶ συγγνώμην αἰ-
 τήσας, ἐκέλευσε τὴν θυγατέρα, κρέα ὕμνα ἅπερ
 ἔστιν τῇ οἰκίᾳ τελευτήσασθαι ἐφείν· ἐπεὶ
 ὃ ἡλικίᾳ, καθίστας ἅμα αὐτῷ τὸν ξένον, πα-
 τὸς ἐξείνων τῶν κρεῶν ἡδύς, καὶ τὸν ἀνδρα
 παρακαλεῖ αὐτὸν μιμεῖσθαι παλαιότερον ὃν
 καὶ λέγοντα χειριστὸν ἐαυτὸν, ἰαυτὴ μάλλον,
 ἔφη, ἐπὶ παλαιότερον· πάντα γὰρ καθαρὰ τοῖς
 καθαρῶς ὁ θεὸς ἀπεφῆκε λόγῳ· τὰ δὲ
 μὴ παλαιότερον.

Quo dicto, ex sacerdotali solio exiliit
 spectante populo: hominem propter
 eloquentiam insolentius sese efferen-
 tem, hac ratione ad molestiam erudi-
 ens. Erat enim ad pudorem incutien-
 dum idoneus, quippe qui venerabilis
 esset, & ob res gestas celeberrimus: ad
 hæc ætate & sacerdotii tempore prior
 Triphyllio. Qualiter autem se gesserit
 in excipiendis hospitibus, hinc licet
 cognoscere. Instante jam Quadrage-
 sima, quidam ex itinere ad eum acces-
 sit, iis ipsis diebus quibus ille unâ cum
 domesticis solebat continuare jejunia,
 ac certo die comedere, reliquos dies abs-
 que ullo traducens cibo. Cum autem
 Spyridon peregrinum admodum festum
 videret, Age, inquit, filia: Lava
 hominis pedes, eique cibum appone.
 Cum virgo respondisset, nec panem do-
 mi esse nec farinam: supervacuum enim
 esse harum rerum apparatus propter
 jejunium: Spyridon præmissa oratione
 & petitâ veniâ, præcepit filiâ ut suillas
 carnes quas sale conditas habebat, co-
 queret. Quibus coctis, hospitem unâ
 secum sedere iussit, & apposis carnibus
 cum ipse comedit, tum hominem hor-
 tatus est ut comederet. Cumque ille
 detrectaret, ac se Christianum esse di-
 ceret: eo minus, inquit, detrectandum
 est. Omnia enim munda esse mundis
 sermo divinus edocuit. Et hæc quidem
 de Spyridone.

Κεφ. ιβ'.

Περὶ τῆς τῶν μοναχῶν πολιτείας· ὅθεν ἤρξατο, καὶ τίνας
 ἔχον ἀρχαγούς.

CAPUT XII.

De conversatione Monachorum: unde primum
 cæperit, & quos habuerit auctores.

Οὐχ ἡκιστα ὃ ἐπιστημολογία τὴν ἐκκλη-
 σίαν ἐδίδεκεν, καὶ τὸ δόγμα ἀνέχοντα
 αἰσῶς τὴν βίαν, οἱ ὅτε μελιότερος τῶν μο-
 ναχῶν πολιτεία· ὠφελιμώτατον γάρ τι
 χρεῖμα εἰς ἀνθρώπους ἐλθόντα πατρὸς θεοῦ
 ἡτοιμασμένη φιλοσοφία, μαθημάτων μὲν πολ-
 λῶν καὶ διαλεκτικῆς τεχνολογίας ἀμελείᾳ, ὡς
 παλαιότερον, ἐστὶν ἐν τοῖς ἀμείνοσι σχολῶν ἀφαι-
 ρεμένης, καὶ πρὸς τὸ βίαν ὁρῶντος ἔδωκεν συλ-
 λαμμένον μόνον ὃ φυσικὴ καὶ ἀπεργω-
 φησὶς παιδεία· τὰ παντὶ κακίαν ἀναι-
 ρέον, ἢ μείονα ἐργαζόμενα· ἐν ἑδμενίᾳ
 δὲ τὰς ἀγαθῶν τιτῶντα μετὰ κακίας καὶ

Ræcipue vero Ecclesiam illustra-
 runt, & Doctrinam Christianam
 virtutibus suis confirmarunt ii, qui
 tunc temporis Monasticum vivendi ge-
 nus sectabantur. Res enim omnium uti-
 lissima à Deo ad homines transmissa hu-
 jusmodi Philotopia, disciplinarum qui-
 dem cognitionem & dialecticæ argutias
 despiciit, tanquam supervacuas, & quæ
 tempus quod in melioribus studiis impen-
 di potest, absumant, & ad probe viven-
 dum nihil adjuvamenti conferant. Solâ
 vero naturali ac simplici prudentiâ, do-
 cet ea quæ improbitatem aut omnino
 tollunt, aut magnopere imminuunt.
 Et ea quidem quæ inter vitium ac

G g g

virtutem media sunt, nullo modo inter A
bona recenset. Solis vero honestis
delectatur: cumque qui à malis quidem
abstinet, bonum tamen non operatur,
improbum ducit. Non enim virtu-
tem ostentat, sed exercet: parvi pen-
dent hominum existimationem. Ea-
dem perturbationibus animi fortiter re-
sistens, nec naturæ cedit necessitati, nec
corporis infirmitati succumbit. Sed
divinæ mentis robur possidens, omnium
rerum opificem perpetuo contempla-
tur, eumque diu noctuque colens, pre-
cibus ac supplicationibus demeretur. B
Porro puritate animi bonisque actibus
ad Deum religiose colendum se præpa-
rans, lustrationes quidem & aspersio-
nes & alia hujusmodi contemnit. So-
la quippe peccata piacula esse existi-
mat. Cum autem casibus extrinsecus
invectis superior sit, & omnibus, ut ita
dicam, rebus dominetur, neque inconstan-
tiâ quæ vitam mortalium occupat,
neque ulla vi ac necessitate à proposito
dimovetur: nec dolet dum contume-
liâ afficitur, nec injuriam passa ulcisci-
tur. Sed nec morbo aut rerum neces-
sariarum inopiâ oppressa, demittit ani-
mum: sed de his potius gloriatur: pa-
tientiam, mansuetudinem & frugalita-
tem in omni vita excolens, & quantum
homini licet, proxime ad Deum acce-
dens. Præsentem autem vitam tanquam
in transitu utens, nec in rebus acqui-
rendis occupata torquetur, nec ultra
quam necessitas postulat, præsentium
curam gerit. Sed simplicem victum
& succinctum semper apparatus in hac
vita laudans, beatitudinem illic in cœ-
lo repositam spectat, & perpetuo ad fe-
licem illam sortem intenta est. Porro
cum pietatem ac reverentiam erga
Deum assidue spiret, turpium verbo-
rum obscenitatem averfatur, ne voce
quidem tenuis sustinens ea, quorum
actus à conversatione sua eliminavit. D
Ad hæc necessitatem naturæ in angu-
stum contrahens, & corpus paucis con-
tentum esse cogens, castitate quidem
intemperantiam vincit, justitiâ vero
injustitiam, & mendacium comprimit
veritate: ordine denique ac disciplina
in omnibus rebus debitum modum af-
sequitur. Porro conversationem suam
in concordia & in communione cum
proximis servanda constituit. Amico-
rum & hospitem curam gerit: bona

ἀρετῆς ὄντα· μόνοις ὅ τοις καλοῖς χαίρει· καὶ
τὸν ἀπεχόμενον τῆς κακῆς, μὴ δρῶντα ὃ τὸ ἀ-
γαθὸν, φαῦλον νομίζει· ἔτι γὰρ ἐπιδεικνύει
δρῶντα· ἀλλ' ἀσκήσει, παρ' ἐδὲν ποιημένων τῶν
πρὸς ἀνθρώπους δόξαν· ἀνδρείως ὃ μάλα
ἀνδρὶς ἀμείνῃ τοῖς πάσιν τῇ ψυχῇ, ἔτεταται
ἀνάγκης τῇ φύσει ὑπέκεινται, ἔτεταται δὲ σῶμα-
τι· ὑποκατακλινέει αὐτὸ ἐνείας· θάλασσαν
δυνάμει κεκλιμένη, πρὸς τὸν θνητὸν γόντον
ὅλων δὲ πολεῖται αἰεὶ, καὶ νύκτωρ καὶ μέν τινα
αὐτὸν σέβει, καὶ οὐχ αἰεὶ ἐκ λίσσας ἐξίκεται· κα-
θαρέτηται ὃ ψυχῇ ἐκ πολλοῦ πρᾶξις ἀ-
γαθῶν. εἰς τὸ θεοσκοπῆν διαγῶς ἐργαζομένη,
καθαρεύει καὶ ἀεὶ ἀντιθέτειν, καὶ τῇ ταπεινότητι
ὑπερβαίνει· μόνα γὰρ μιάσματά τῃ γένεσιν
ἀμαρτήματα κρείττων ὃ ἐσταλὼν ἐξωθῶσιν·
πιπτόντων, καὶ ὡς εἰπὴν· ἀπάντων δεσπόζουσα,
ἔτεταται τὸ καλεῖσθαι τὸν βίον ἀταξίας· ἡ δὲ
νάγκης, τῆς προαιρέσεως μετέσταται· ἐπὶ
ὑβριζομένη ἀνίσταται, ἔτεταται καὶ παρὰ τὴν
μυνησθῆναι· ἔτεταται ἐν δὲ ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ
ζομένη κατὰ πῖναι· μάλλον ὃ ἐπὶ τῇ ταπεινότητι
σεμνυνέει, τὸ καρτερεῖν καὶ πρᾶξις, καὶ τῇ
C ὀλίγων δὲ εἶδαι δι' ὅλης τῆς ἀσκήσεως καὶ
οἷόν τε ἀνθρώπου φύσιν· ἐγχεῖται γὰρ γὰρ
μυνησθῆναι· ὡς ἐν παρῶν τῇ παρῶν βίῳ
χρημίστην, ἔτεταται καὶ κῆρσιν πραγμάτων ἀφ' ἑ-
λεμνότητι ἀγχαίει, ἔτεταται πέρα τῆς καλεῖσθαι
χρείας, τῶν παρῶν παρῶν αἰεὶ τὸ τῶν
ἐκ δὲ ζῶντων τῇ ἐπὶ αὐτῶν καλῶσθαι ἐπὶ αὐτῶν
καρὰ δοκεῖ τὴν ἐπὶ αὐτῶν μακαριότητα καὶ τῶν
τέταται αἰετῶς τῶν διδασκάλων ἀποδοῦναι ἀν-
πνέουσα ὃ διαπαύσθαι τῶν εἰς τὸ θεῖον ἀνίστα-
σθαι, αἰετῶς ὁρῶντος ἀνδρὶ ἀποδοῦναι ἀν-
δρὶ μετρίως φωνῆς ἀνεχόμενῃ τέττων, ὡς
πρᾶξις τῆς οἰκίας ἀγωγῆς ἀφ' αὐτῶν
βραχυτέρας ἐλλείψασθαι τῆς οἰκίας τῆς οἰκίας
καὶ τὸ σῶμα σωφρονιστικῶς ἐπὶ αὐτῶν μετρίως
δοῦναι σωφρονιστικῶς τῆς ἀκολασίας καὶ τῆς
δικαιοσύνης δὲ τῆς ἀδικίας ἀποδοῦναι, καὶ ἀνδρὶ
τὸ ψεῦδος, ἐκ δὲ ἀταξίας, τῶν ἐπὶ πᾶσι μετρίως
μετρίως ἀγχαίει· ἐν ὁμοιοῦντι καὶ κοινῶν
πρὸς τὰς πέλας, τῶν πολλοῦ καὶ ἀνδρὶ
σωφρονιστικῆς φίλων καὶ ξείνων ἐπὶ, καὶ τῶν ἀνδρὶ
κοινὰ ποιῶν τῶν δεομένων, καὶ τῶν πρὸς αὐτῶν

ἐκείνῳ συλλαμβάνει· μή τε χαίροντας
 ἐνοχλοῦσα, καὶ λυπημένους ὡς αὐτὸς ἐμέ-
 νει· καθόλου δ' ὁπρὸς ἀρετὰς, καὶ πρὸς τὸ
 αἰὲς ἀγαθὸν ἐπιμέλῃσαν τέναντα, λόγοις σώ-
 φροσι καὶ βροῖς ἐννοήμασι, καλλωπισμοῦ
 καὶ κακηγορίας ἀμοίβας παύει, ὡς περ
 φαρμακοῖς ποὶν ἰᾶται τὰς ἀκρόους· μὲν
 τιμῆς καὶ αὐδῆς τὰς διαλέξεις ποικιμένη, καὶ
 ἐκείνῳ καὶ τω δασμῷ καὶ ὀργῇς ἐλευθέρῃ·
 λογιῇ γὰρ ἔσα, παραλείπεται πᾶσαν ἀνό-
 γιστον κινήσιν, καὶ καθάπαξ κελεύει τὴν πα-
 τὴν τὴν σώματι καὶ τῇ ψυχῇ ταύτης δ' B
 τῆς ἀρετῆς φιλοσοφίας ἡρξάλομένη, ὡς τινες
 λέγουσιν, ἡλίας ὁ προφήτης, καὶ ἰωάννης ὁ
 βαπτιστής· φίλων δ' ὁ πυθαγόρειος, ἐν τοῖς
 κατ' αὐτὸν χρόνοις ἰσχυρῇ, τὰς παντὶ ἀρχὴν
 ἐκείνῳ δόξας, εἰς τι χωρεῖον ὑπὲρ τὴν μα-
 ρμαρ λήμνην ἐπὶ γεωλοφῷ κείμενον φιλοσο-
 φῶν οἰκιστὴν δ' αὐτῶν καὶ διατακτὴν καὶ διαγωγὴν
 ταύτην παρεῖληεν, οἷον καὶ ἡμεῖς νῦν ὡς
 τοῖς αἰγυπτιῶν μοναχοῖς πολιτευομένην ὁρώ-
 μεν· γενομένη γὰρ ἀρχομένης αὐτὰς τὴν φιλο-
 σοφίαν δόξας αὐτῶν ὄντων τοῖς προσήκασιν C
 καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐπιμιξίας ἀπαγορεύον-
 τας, ἐξω ταχὼν ἐν μοναγείῃς ἐν κήποις
 διατελεῖν· οἰκήματα δ' αὐτοῖς εἶναι ἰσχυρὰ, ἀ-
 καλεῖται μοναστήρια· ἐν τέτοις δ' μεμονω-
 μένης σιμῶν μυστήρια ἐπιτελεῖν· ἐπιμε-
 λῆς δ' ὡς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις τὸ θεῖον θερα-
 πείειν· καὶ πρὸς ἡλίας δόσεως μὴ ἀπογενε-
 ῶν τεροφῆς· τὰς δ' διατελεῖν ἡμερῶν καὶ πλειό-
 νων καὶ λοιπὸν, ῥηταῖς ἡμέραις χαμευ-
 νῶν, καὶ οἷον πάντων καὶ ἐναίμων ἀπέχε-
 σθαι· ὅσον δὲ αὐτοῖς εἶναι ἀξίον καὶ ἄλλας δ' D
 ὡς ποτὶ καὶ ποτὶ ὕδωρ· γυναῖκας δὲ ἀν-
 τὶς συνεῖναι γηραλέας παρθένους, δι' ἐξωτὰ
 φιλοσοφίας ἐκείνῳ γνώμῃ τὴν ἀγαμίαν
 ἀπεκτείναν· καὶ ὁ μὲν φίλων ὡς ἐπὶ ἰσορῶν· εἰ-
 κὴν ὑποφάνειν τὰς κατ' αὐτὸν δόξας αὐτῶν χει-
 ριστῶντας, ἐτις δ' αἰκάτερον βιβῶντας, καὶ
 τὰ ἐκείνων ἐπὶ φυλάττοντας· παρ' ἄλλοις γὰρ
 οἷον ἐπὶ δόξῃ ταύτην τὴν βίαν τὴν δια-
 γωγὴν· ὅθεν συμβάλλω, δὲ ἐκείνῳ παρ'
 αἰγυπτίοις ἀκμάσαι ταύτην τὴν φιλοσο-
 φίαν· ἄλλοι δὲ φασὶν ἀντίαν ταύτην παρα-

A propria cum egentibus communicat, &
 singulorum commodis atque utilitati
 inservit: neclatantibus molesta, & do-
 lore oppressis consolationem adhibens.
 Cum autem ubique diligens sit & ad
 verum bonum omni studio contendat,
 modestis sermonibus ac prudentibus
 sententiis, ab omni furo & maledi-
 centia alienis, instruit auditores, &
 quasi quibusdam medicamentis revo-
 cat ad sanitatem; cum honore ac reve-
 rentia differens; à contentione, irrisio-
 ne & irâ prorsus libera. Nam cum ra-
 tione prædita sit, omnem motionem
 averfatur, quæ sit rationi contraria,
 omnesque tam animi quam corporis
 vincit perturbationes. Hujus excel-
 lentis Philosophiæ princeps fuit, ut qui-
 dam memorant, Helias Propheta, &
 Baptista Joannes. Verum Pythagori-
 cus Philo, sua ætate Hebræorum præ-
 stantissimos undique collectos in locum
 quendam supra Mareotem lacum in
 colle situm philosophatos esse scribit;
 Eorum autem domicilia, victum & con-
 versationem ejusmodi refert, qualem
 nunc ab Ægyptiorum Monachis ob-
 servari videmus. Etenim scribit eos
 cum primum Philosophari aggrediun-
 tur, bona sua propinquis derelinquere:
 & negotiis congressuique hominum re-
 nunciantes, extra urbes procul in agris
 hortisque remotis commorari. Sa-
 cras vero ædes illis esse, quæ dicuntur
 Monasteria: in quibus soli seorsum de-
 gentes, veneranda Mysteria celebrant:
 Deum quoque Psalmis & Hymnis stu-
 diose venerantur. Et ante solis occa-
 sum cibum eos non sumere: quosdam
 vero triduo & amplius jejunos perseve-
 rare. Præterea certis diebus humi cu-
 bare. Et à vino quidem & animatis
 omnibus penitus abstinere: pro cibo
 autem panem, sal & hyssopum habere:
 aquam verò potui. Mulieres porro cum
 illis degere, proventus ætate virgines,
 quæ amore Philosophiæ à nuptiis suâ
 sponte abstinerint. Et Philo quidem
 cum ista ad hunc modum narrat, indi-
 care videtur Christianos sui temporis,
 qui ex Hebræis conversi, adhuc Judæi
 more vivebant, eorumque ritus cu-
 stodiebant. Apud alios enim hoc vitæ
 genus reperire non licet. Unde conjici
 o hanc Philosophiam apud Ægyptios
 ex eo tempore floruisse. Alii vero affir-
 mant, persecutiones quæ variis subinde

